

LETTERS AGAINST TORTURE Aprendre anglès Il·luint per a la defensa dels drets humans

Anna Ramis¹

Les cartes ("crides") que els ciutadans poden enviar als governants dels països on s'ha detectat una acció de tortura són una de les accions possibles per afavorir la millora del tracte envers aquestes persones i per conscienciar l'exercici de la ciutadania militant en favor de la defensa dels drets humans (DDHH).

Els nois i noies que es troben cursant els ensenyaments secundaris (postobligatoris) tenen una oportunitat, a través de projectes com el que aquí es descriu, de conèixer i actuar en favor de la vigilància i l'exercici dels DDHH (en concret, del 5è article de la Declaració Universal dels Drets Humans), alhora que donen una dimensió pràctica a l'aprenentatge de l'anglès.

Es tracta d'animar els nois i noies a escriure i a enviar cartes per tal d'intervenir a favor de persones retingudes o preses (sotmeses a tortura) redactades en anglès (llengua universal de comunicació) i adreçades a un governant d'un país concret (que caldrà conèixer).

El projecte "Letters against torture" uneix clarament les dimensions d'aprenentatge i de servei a la comunitat, en unes accions d'alt potencial educatiu en la dimensió de valors i ciutadania.

Aquest projecte es troba recolzat en el partenariat amb l'ACAT (Acció dels Cristians per a l'Abolició de la Tortura), una ONG d'àmbit cristià, però podria realitzar-se també perfectament amb Amnistia Internacional.

Introducció

*Article 5è de la Declaració Universal dels Drets Humans (1949):
"Ningú no serà sotmès a tortures ni a penes o tractes cruels,
inhumans o degradants."*

Aquest projecte d'aprenentatge servei és una invitació a realitzar l'experiència que s'hi descriu, que ha estat dissenyada a partir d'experimentar² algunes dinàmiques i activitats descrites en la carpeta pedagògica "Tortura, mai més" de l'ACAT. Tanmateix, a la base del projecte hi ha una profunda convicció que els centres educatius poden, i han de ser, llocs privilegiats per a l'educació en valors i de la ciutadania. I que aquesta educació moral i cívica es pot realitzar, també, a través dels aprenentatges de les àrees i matèries.

¹ Anna Ramis Assens és mestra, llicenciada en Pedagogia, membre del Departament Pedagògic de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya i membre de la junta de l'ACAT (Acció dels Cristians per a l'Abolició de la Tortura).

² Les experiències que il·lustren aquest article es van realitzar durant el mes de gener de 2007, a la unitat de "pioners i caravel·les" (20 nois i noies d'entre 14 i 17 anys) de l'agrupament escolta "Mare de Déu de Núria" de Barcelona, de qui agraïm molt la disponibilitat i col·laboració.

Per poder dur a terme una experiència com "Letters against torture" cal comptar amb un contacte extern o partenariat amb una ONG o entitat dedicada a la vigilància i actuació en favor dels drets humans (en concret, a aquell que fa referència el cinquè article, la tortura). En el nostre cas aquesta entitat és l'ACAT (Acció dels Cristians per a l'Abolició de la Tortura) perquè, de fet, és d'on venim, però si es prefereix una ONG que fa quasi el mateix sense cap adscripció creient, es podria realitzar el mateix projecte comptant amb Amnistia Internacional (AI).

Per portar a terme aquest projecte cal un mínim equip constituït entre el professorat del centre. Un equip de dues persones com a mínim: un tutor i un professor d'anglès (si no és el cas que ambdues responsabilitats professionals recauen en la mateixa persona!).

Ara bé, el projecte es realitza amb els nois i noies que decideixen fer-lo seu, participar a través de l'aplicació dels coneixements de l'àrea d'anglès a vigilar i defensar un dret de tota persona humana que és vulnerat en persones concretes, i en defensa del qual hi ha formes concretes d'intervenir. Per això cal estar atents a les expressions, neguits, contradiccions, etc., sobre la justícia o la injustícia, sobre alguns esdeveniments de l'actualitat -dels quals els mitjans de comunicació fan ressò-, o sobre els drets i deures dels quals els adolescents se senten més o menys a prop. Els seus sentiments, dubtes i contradiccions són necessaris per poder engegar aquest projecte d'aprenentatge servei.

El projecte

El projecte "Letters against torture" està pensat, doncs, per ser dut a terme en centres educatius, amb nois i noies de 15 a 18 anys, o més grans. Per tant, amb alumnes de segon cicle d'ESO i, preferiblement, de Batxillerat. La preferència és doble, tant pel que fa a l'objectiu d'aprenentatge -ja que el nivell de domini de la llengua anglesa dels alumnes de Batxillerat els permet un treball millor i un més gran aprofitament de l'experiència per incorporar nous continguts-, com per l'objectiu de servei -ja que una mica més d'edat i de maduresa poden fer més digerible la realitat a la qual s'enfrontaran i més madura la reflexió ètica sobre la vigilància i la defensa dels DDHH.

Com en la majoria de projectes pedagògics, les fases de treball amb els nois i noies tan sols representen una part del treball que els professionals (els adults, monitors, etc.) porten a terme. Per això hem volgut recollir en el Quadre 1 el volum total de les tasques o responsabilitats que la persona (professor tutor?) responsable de l'experiència ha de tenir en compte abans, durant i després de l'experiència d'APS. Aquestes tasques les hem ordenades segons el col·lectiu o entitat amb qui es realitzen: l'ACAT, el grup de professors que participen de l'experiència, o els alumnes. Lluny d'espantar ningú, aquest quadre vol posar de relleu que una experiència d'aquest tipus és millor fer-la amb recolzament i suport d'altres i que aquests altres no són motiu de més feina, sinó part dels recursos perquè els nois i noies la duguin a terme.

La tasca del tutor

El Quadre 1 destaca les tasques del tutor a realitzar en cadascuna de les fases del projecte:

		abans	durant	després	l'experiència d'APS		
					ACAT	Professors	Alumnes
EI TUTOR	DETECTA						Interès
	CONNECTA				Web ACAT Web APS	Que puguin donar suport	
	REP I FA DIFUSIÓ				d'informació, programació, etc.	d'informació, programació etc.	
	CONNECTA I POSA D'ACORD					Professor d'anglès Professor d'història Professor de plàstica...	
	REALITZA SESSIONS						Materials, activitats. Dinàmiques. Recull i reflexió
	DÓNA SUPORT, FA SEGUIMENT					dels professors	dels alumnes
	AVALUA					els aprenentatges dels alumnes. L'experiència	l'experiència i els aprenentatges fets
ENVIA UN RESUM o RAPPORT		que informa de l'experiència					

Resseguirem les diverses fases o moments necessaris per poder dur a terme l'objectiu: que els nois i noies d'un grup de batxillerat escriguin i enviïn cartes intervenint a favor de persones retingudes o preses (sotmeses a tortura), redactades en anglès i adreçades al governant d'un país concret (que caldrà conèixer).

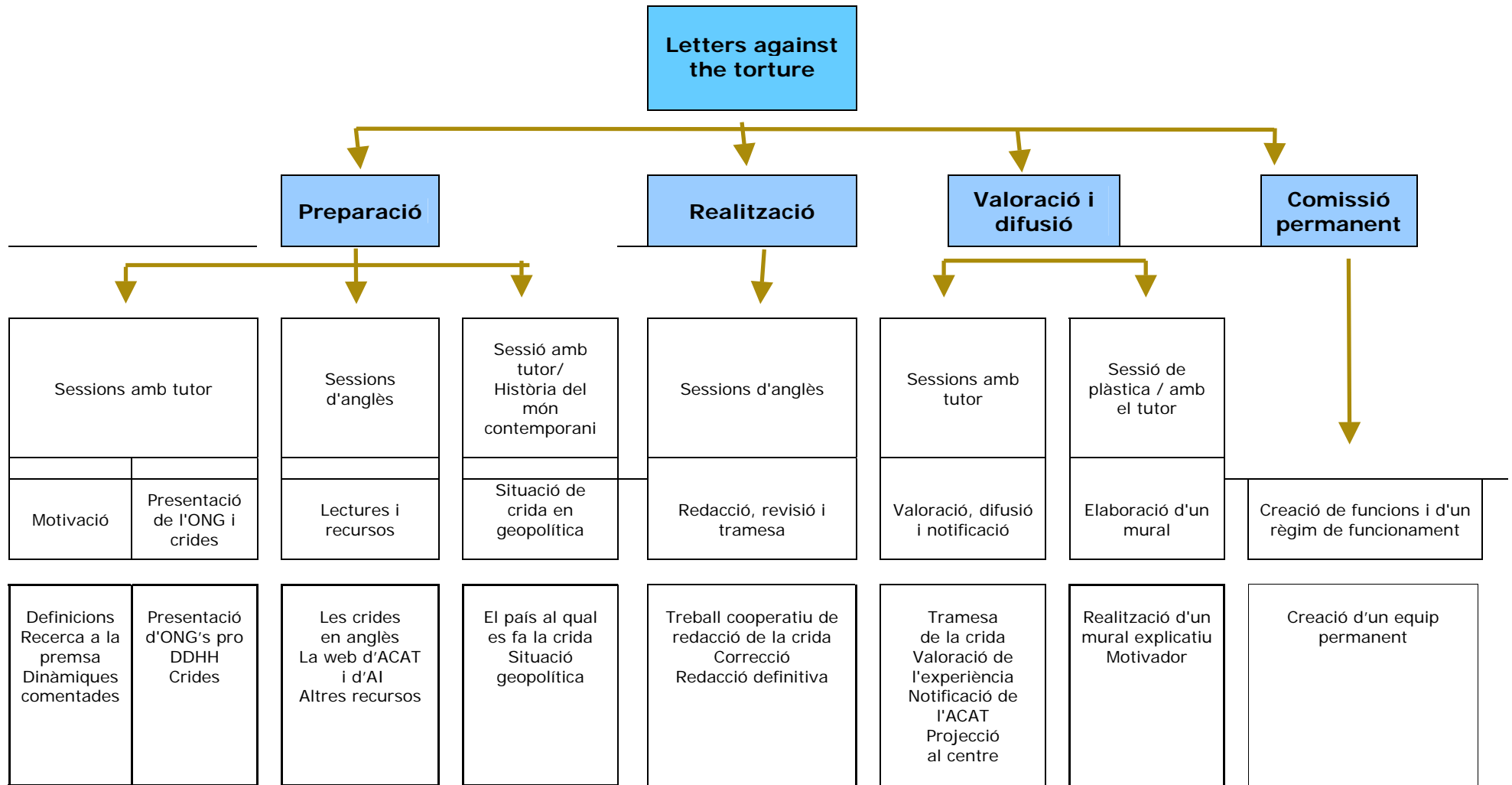
Hem descrit el projecte per ordre cronològic. I, tot i que no hem entrat detalladament en totes i cadascuna de les que hem anomenat sessions de treball (classes) amb els alumnes, sí que ho hem fet en algunes que trobem especialment significatives que són les que trobareu a continuació. Les classes les hem agrupades per tres fases:

- Fase de preparació, que inclou bàsicament 3 sessions de tutoria.
- Fase de realització, que es fonamenta en les classes d'anglès i en alguna de "situació político-social" del país al qual va adreçada la crida.
- Fase de valoració i difusió, que torna a demanar una sessió de tutoria (i potser, alguna de plàstica o informàtica...)

(El projecte pot tenir una "darrera fase" a la qual hem anomenat "Creació d'una comissió permanent")

Vegeu el Quadre 2, on es troben esquematitzades les tres (quatre) fases amb les corresponents sessions de classes.

Quadre 2: Alumnes
Seqüència temporal

Fase de preparació

El repte més gran que se'ns planteja en aquesta fase és: Com ajudar els nois i noies a detectar i a sentir una necessitat de l'entorn?

Per desgràcia, la tortura i la pena de mort són molt presents al món d'avui en dia. Però amb la mateixa hipocresia que hi és present la fam, i no se'n parla, tampoc no es parla gaire d'aquests temes vinculats als DDHH.

De tant en tant, però, una acció determinada, la publicació d'uns estudis o de dades per part d'alguna ONG, o un esdeveniment especialment catastròfic, porten a les pàgines del diaris i a les pantalles de la televisió notícies sobre la tortura i la pena de mort.

Generalment, els nostres adolescents i joves tenen un tipus de recepció, un encaix i una reacció pel que fa a aquestes notícies molt semblant als dels adults de la nostra societat. Saben algunes coses, en coneixen alguns detalls (sobretot aquells que ratllen la morbositat) però no ho poden situar en un context i encara menys fer-ne un raonament crític. (Recordem, per exemple, els casos de tortures de la presó d'Abú Graib, o l'execució a la forca, de Saddam Hussein).

Per tant es fa difícil pensar en com es pot fer sentir la necessitat de justícia i el dret que tenen de ser respectades en la seva dignitat persones tan "llunyanes" en l'espai, i en la realitat dels nois i noies dels nostres centres educatius.

Així, potser seria encertat esperar que, per algun motiu o altre, les notícies d'actualitat toquessin el tema. Només cal tenir-ho tot més o menys preparat per abordar el problema quan els mitjans de comunicació ens el serveixin com a notícia d'actualitat.

Per això, les tres primeres sessions amb el tutor (de les quatre que hem previst per aquesta fase del projecte) tenen un caràcter introductor, per ajudar a situar el tema i fer l'encaix entre la detecció de la necessitat que es produeix en un entorn llunyà (només aproximat per les notícies, i, més endavant, per les "crides" de l'ACAT) i la capacitat de resposta activa dels nois i noies.

Aquesta fase de preparació, segons el Quadre 2 pot contenir dues o tres sessions amb el tutor i potser una ja amb el professor d'anglès.

En aquestes primeres sessions (de tutoria grupal) es podrien realitzar algunes activitats com:

Detecció de notícies a la premsa. En grups de 3 o 4 alumnes es localitza una notícia relacionada amb la tortura o la pena de mort en un diari. Temps: 4 minuts. Després es llegeix el titular d'aquesta notícia i se'n justifica la selecció.

Definicions espontànies del que ells creuen que és "tortura". Amb els mateixos grups, i durant 2 o 3 minuts. Després es llegeixen en veu alta i s'intenta confeccionar una definició comuna a la pissarra la qual, finalment, es pot comparar amb la "definició oficial".

Dinàmica de la cadena social.

Ens posem tots drets fent un cercle, donant-nos les mans.

Els dic que els humans som éssers socials, interdependents, que ens necessitem i depenem els uns dels altres. Que difícilment algú pot viure desconnectat de la cadena.

Aleshores els convido a embolicar la cadena, passant els uns per sota les mans dels altres o per sobre. I un cop estem embolicats, els dic que és així com veritablement està la societat: molt embolicat tot. De tal manera que a vegades no se sap de qui depèn la nostra vida, ni qui tenim, exactament, al costat.

I els dic a tots que, a vegades, hi ha persones que per la seva formació, pel seu lloc de treball, pel que sigui, poden veure la societat i fer-ne una anàlisi a distància, com ara el company que prèviament hem fet sortir de la cadena. Però que sovint no coincideix el qui té la visió concreta de la societat amb el qui pot intervenir per desembolicar-la o fer-la una mica més humana..., perquè no té les eines i recursos necessaris. Però sempre hi

pot fer alguna cosa.

Aleshores li dic al noi que sense parlar amb ningú (sense dir paraula), només amb gestos, ha de donar les indicacions oportunes perquè el cercle torni a ser tal com era al començament.

L'activitat dura uns minuts durant els quals hi ha crits i estrebades... i fins i tot alguns es deixen anar i diuen que "ells prefereixen ser marginats que estar-se més allà dins...". Fins que, finalment, es torna a tenir un cercle... Curiosament, però, tothom està mirant enfora (no endins, com al principi).

Després d'una estona més i d'algunes "trampes", el cercle torna a fer-se i els tres "marginats" ara s'incorporen. Es miren satisfets. Seiem i reflexionem per repassar el que acabem de fer com a símbol del que passa al món. Ho anem fent amb diverses interrupcions.

Fins que algú fa la pregunta: "Però de què serveix que algú faci alguna cosa?... Si res no canviarà...!"

Tanmateix, el que més costa és aproximar-se als casos concrets de tortura o de condemnes a pena de mort, des del punt de vista de la responsabilitat humana, des dels DDHH, partint de la base "que res del que és humà m'és aliè" (Gandí?)

En aquest moment pot ser adequat introduir una lectura com la següent:

"El borralló de neu". Adaptació d'un conte de Kurt Kauler feta per Amnistia Internacional

Una vegada, un pardal va preguntar a un colom de bosc:

- Quant pesa un borralló de neu?

I el colom li va dir:

- No gens.

- Gens? -va dir el pardal- Doncs mira, escolta aquesta història que em va passar fa temps, a veure què et sembla:

"Un dia em vaig aturar a la branca d'un avet just on la branca s'ajunta amb el tronc. Al cap d'una estona va començar a nevar, però molt poquet, molt lleument... Com que no tenia res a fer, em vaig posar a comptar els flocs que anaven caient al damunt d'aquella branca. En vaig comptar 3.741.952. Quan va caure el següent, el que feia 3.741.953, petit, lleu, que no pesava gens, tal com tu dius... la branca es va trencar."

Acabat el relat el pardal va marxar volant... I el colom, després de reflexionar una estona, es va dir:

- Potser només cal la veu d'una persona perquè vingui la pau al món... "

Les reaccions dels nois i noies en el diàleg posterior a la lectura fan que l'equip de tutors es plantegi reforçar, dins de la tutoria i de la futura assignatura d'educació per a la ciutadania, el treball envers la ciutadania corresponsable.

Fase de realització

Un cop els nois i noies han entrat en contacte amb el tema, l'han situat i s'han reconegut prou motivats i capaços d'intervenir-hi, cal passar a l'acció: anem a treballar en classes d'Anglès i de Tutoria (o d'Història del món contemporani).

Els continguts que es treballaran a través de la participació en aquest projecte es podrien situar entre els de les àrees d'Anglès i de Ciències Socials, tant de l'ESO com del Batxillerat. Paral·lelament convindria una implicació des de Tutoria (i no cal dir, de la "futura àrea" d'Educació per a la Ciutadania).

En el Quadre 3 (al final d'aquest apartat) trobareu ressenyats des dels Objectius generals d'etapa, que ens sembla que podrien emmarcar aquest projecte, fins als continguts i

objectius terminals concrets de les assignatures de batxillerat que creiem que es treballen directament.

Les crides (o cartes que intervenen a favor d'una persona sotmesa a tortura) s'acostumen a redactar en la llengua del país al qual van adreçades, sempre que sigui una de les tres més conegudes a occident: anglès, francès o castellà. Sinó, s'acostumen a enviar en anglès, la llengua que es considera la més internacionalment coneguda. En el nostre projecte hem situat la redacció de les crides a les classes d'anglès.

A continuació trobareu una possible programació de tres classes.

Treball didàctic d'Anglès (llengua estrangera) dins del projecte Letters against torture

1ª sessió de treball d'Anglès (60 minuts)

Material:

- Una còpia d'una crida³ en anglès per a cada alumne
- Diccionari anglès/català (un per cada 3 alumnes, com a mínim)
- Paper borrador, bolígraf, etc. per alumne
- Un ordinador amb accés a Internet (per cada 3 alumnes), amb dues webs localitzades prèviament:
 - ACAT: <http://acat.pangea.org/>
 - AI: <http://web.amnesty.org/pages>

Dinàmica:

Primer, en gran grup es presenta el que és una crida:

Una crida és una carta escrita en llengua anglesa, amb un registre oficial (no col·loquial), fent servir alguns termes de l'àmbit legislatiu, i sempre amb un to respectuós i assertiu.

- Es tracta d'expressar, en poques línies, el que volem dir. Ben clar, perquè no quedi cap dubte del que denunciem o reclamem, però amb educació. Alhora caldrà conèixer alguns tipus de modismes per iniciar i acomiadar una carta en termes oficials i donar el tractament degut que exigeixen certs càrrecs presidencials de qualsevol país del món.
- Cada carta té (a més de la salutació i del comiat) fonamentalment 4 parts:
 - Identificació del remitent (com a militant, o simpatitzant de l'ACAT, que també s'identifica)
 - Referència o identificació del que es denuncia. (En negreta el nom de les persones per als quals s'intervé)
 - Sol·licitud concreta que es fa

Apel·lació o recordatori dels acords internacionals que fan referència a tortura/pena de mort, que el país denunciat ha subscrit, o del 5è article de la DDHH.

Després, els alumnes en grups de 3 llegeixen una crida en anglès amb la intenció d'entendre el que diu. Per fer aquesta lectura comprensiva es poden ajudar els uns als altres i fer servir el diccionari. Aquelles paraules o expressions que no entenguin es subratllen i, posteriorment, es poden preguntar.

Si hi ha temps i es disposa d'accés a Internet, es tracta cercar el significat de les expressions o paraules a la web d'AI en anglès o a d'altres crides de l'ACAT (també en anglès) que es trobaran penjades.

Si al final de la classe no s'han resolt els dubtes, entre tots poden preguntar a la professora.

Finalment, abans d'acabar la classe es recorda en veu alta què s'ha fet i per què s'està fent. (En quin context es proposen aquestes activitats d'aprenentatge servei)

³ Podeu veure una "crida" a l'annex final.

2ª sessió de treball d'Anglès

Material:

- Una còpia de la crida que es vol enviar en català per a cada alumne. (És convenient que també hi hagi la "situació del cas" que aporta molta informació pertinent i útil a l'hora de redactar la crida)
- Tot el material de la sessió anterior
- Un esquema recordatori de les parts d'una crida i algunes expressions oficials de salutació i de comiat per escrit

Dinàmica:

Primer, en gran grup es recorda la feina feta a la sessió anterior. Es lliura el material recordatori i la còpia de la crida en català a cada alumne.

Després, els alumnes en grups de 3 (poden ser els mateixos o no, com la professora cregui convenient) comencen la tasca de redactar un primer esborrany de la crida que es vol enviar.

Tots treballaran sobre aquesta en grups de tres, de manera que finalment es puguin lliurar a la professora perquè els corregeixi. La professora va passant pels grups suggerint formes de treballar, desencallant alguns bloquejos, intervenint amb els grups que no es dediquen prou a treballar...

Si es volgués, amb un grup més reduït es podria escriure el text entre tots a la pissarra. (No cal dir que comptar amb una pissarra digital, on es pogués treballar interactivament, seria un recurs molt interessant).

Tanmateix, la tasca de cada grup de tres alumnes, traduïnt la seva crida, serà avaluada per la professora, i retornada amb correccions. Es tracta que se'n pugui fer una altra en més bones condicions, si el projecte queda assumit com a objectiu permanent del curs i no com una tasca accidental.

Abans d'acabar la sessió de classes la professora agrairà la tasca feta per l'objectiu de servei que es persegueix. I també destacarà que els aprenentatges fets (nou vocabulari, expressions i modismes, etc.) formaran part de la matèria avaluable.

3ª sessió de treball d'Anglès

Material:

- Les crides elaborades pels alumnes la sessió anterior, corregides per la professora
- Tot el material de les sessions anteriors

Dinàmica:

Primer, en gran grup es recorda la feina feta durant la sessió anterior. Es lliura als alumnes els seus escrits (les crides) corregits.

Es deixa uns minuts perquè cada grup analitzi el text corregit que se li ha lliurat i prengui nota de les correccions. (de la manera que habitualment es faci a classe d'anglès).

Després, la professora anota a la pissarra els errors més comuns i demana als alumnes les seves correccions. I, finalment, proposa la redacció definitiva.

Aquí la professora pot procedir com més bé li sembli:

- Dictant un text, barreja entre el que els alumnes han escrit i el que suggereixin
- Demanant que cada grup escrigui a la pissarra un fragment (correcte) que pot servir per elaborar la carta final
- Lliurant un model mixte d'allò que els alumnes han escrit, i adreçant els alumnes als ordinadors per a la seva redacció definitiva

Finalment s'imprimeixen les crides i s'encarrega una comissió d'alumnes per fer-les arribar a la tutora per a la seva tramesa immediata.

Abans d'acabar la sessió de classe la professora agrairà la tasca feta per l'objectiu de servei que es persegueix. I animarà els alumnes a continuar amb el procés d'enviar una crida al mes durant el curs escolar, per "rendibilitzar" la feina feta i seguir amb el compromís humanitari.

En aquesta fase de realització seria bo tenir una sessió de Tutoria (o d'Història del món contemporani) durant la qual es fes una aproximació al país on s'adreça la crida. Localització al mapa. Caracterització de la zona política, econòmica i geogràfica on es troba. Història recent, règim polític, pactes internacionals que ha subscrit, etc. (Molta d'aquesta informació arriba molt resumida juntament amb la crida que tramet l'ACAT, però seria bo ampliar-la).

Quadre 4 : Objectius i continguts curriculars

<p>ESO <u>Objectius generals d'etapa</u></p> <p>2.3 Relacionar-se amb altres persones i participar en activitats de grup, adoptant actituds de flexibilitat, solidaritat, interès i tolerància (...)</p> <p>2.4 Analitzar els mecanismes i valors que regeixen el funcionament de les societats, d'una manera especial els relatius als seus drets i deures com a ciutadà dins dels àmbits socials més immediats -el centre educatiu, la població, la comarca i la nació-, que li permetin d'elaborar judicis i criteris personals, i actuar amb autonomia i iniciativa en la vida activa i adulta.</p>	<p>Batxillerat <u>Objectius generals d'etapa</u></p> <p>2. Comprendre i saber-se expressar amb fluïdesa i correcció, oralment i per escrit, en el registre estàndard d'almenys una llengua estrangera.</p> <p>7. Tenir una visió integrada de les diferents àrees del saber i ser capaç de transferir, d'un camp a l'altre, l'experiència cultural adquirida.</p> <p>9. Recórrer a les fonts de documentació adequades per obtenir informació, organitzar la pròpia feina, perseverar en l'esforç i ser crític amb els resultats obtinguts.</p> <p>12. Participar de manera solidària i responsable en el desenvolupament i millora del propi entorn social.</p>
	<p>Anglès</p> <p><u>Objectius generals:</u></p> <p>3. Expressar-se eficaçment en llengua estrangera... per escrit emprant les estratègies comunicatives adients en situacions diverses de la vida personal i professional.</p> <p>8. Reconèixer la importància que té el coneixement de la llengua estrangera com a mitjà... de comunicació i entesa internacional en un món intercultural.</p> <p>10. Cooperar amb els companys en la gestió i realització de tasques d'aprenentatge.</p> <p><u>Objectius terminals:</u></p> <p>17. Redactar textos en llengua estrangera amb coherència discursiva a partir de suports diversos: apunts, esquemes... sobre temes d'interès general.</p>
	<p>H^a del món contemporani</p> <p><u>Objectius generals:</u></p> <p>3. Interpretar alguns dels principals processos econòmics, socials, polítics i culturals que configuren la història recent com a resultats de l'encadenament casual tot identificant la interdependència de diversos processos de canvi.</p> <p>8. Comportar-se amb solidaritat davant de les desigualtats socioeconòmiques del món d'avui...</p> <p><u>Continguts conceptuals:</u></p> <p>4.5 conflicte i consens: els organismes internacionals i el seu paper.</p> <p>5.3 Evolució de... l'aplicació efectiva dels drets humans. El paper de les organitzacions no governamentals.</p>

Mètode de reflexió:

El mètode emprat en cada sessió de treball (classe) tant si és de Tutoria, com d'Anglès, ha d'estar basat en la pedagogia reflexiva, per prendre consciència d'allò que s'està fent i autoregular el procés d'APS.

- En començar cada sessió, els primers minuts es dediquen a "fer memòria" del que es va fer en la sessió anterior.
- Durant cada sessió, algú pren nota de les preguntes que els alumnes fan (sobre el tema, la metodologia, etc.) i, al final de cada sessió, les llegeix en veu alta. Al final de la sessió de treball s'noten les "qüestions pendents" en un full que queda penjat a la cartellera.
- Al final de cada sessió es recorda el treball que s'ha fet, els conceptes fonamentals que han aparegut i se situa tot plegat en el context general, o en la fase corresponent del projecte.
- Des de la primera sessió:
 - Algú fa fotografies de les activitats.
 - Elabora una memòria de les activitats fetes i de les informacions tractades.

Fase de valoració i difusió

Durant aquesta darrera part del projecte es tracta d'acabar la tramesa de les crides, de fer una valoració del procés seguit i, alhora, per la mateixa naturalesa de l'acció duta a terme, de buscar la màxima difusió del que suposa l'acció de moltes persones més intervenint per una mateixa causa.

Aquesta fase té com a objectius fonamentals la reflexió sobre l'acció i l'extensió o difusió de l'experiència. Per a dur a terme aquests objectius hem programat almenys dues sessions o classes de tutoria grupal.

A la primera es tracta del següent:

- Enviar la crida (o pensar com i qui ho farà: adquisició els segells, anada a correus, etc.)
- Recordar el que s'ha fet, de què s'ha parlat i quines sensacions i sentiments ha remogut el fet de portar a terme el projecte. Hi pot haver una part de reflexió individual i una de grupal. I fer-ne una valoració, tant des del punt de vista efectiu com afectiu. (Es convenient que el tutor reculli aquestes valoracions).
- Pensar, elaborar i enviar algun tipus de comunicació sobre l'experiència a l'ACAT o a AI (o al grup promotor d'APS).
- Pensar en una estratègia de comunicació de l'experiència que abasti més persones per llençar la mateixa crida (al mateix centre educatiu, a les famílies respectives dels alumnes, a d'altres entorns o cercles d'amistat o oci, etc.).

A la segona sessió d'aquesta fase es poden realitzar algunes de les accions proposades i dissenyades en la sessió tutorial anterior:

- Fer un mural o una pàgina web (linkable des de la principal del centre educatiu) informant de l'experiència i convidant a d'altres persones de la comunitat educativa a participar-hi.
- Redactar un escrit per enviar a l'ACAT, AI, etc.
- Redactar alguna carta per adjuntar a la crida que es vol difondre pels altres membres de la comunitat educativa (o en d'altres cercles) informant-los de què és i de com es fa.

Fase opcional: Comissió permanent

És possible que l'experiència realitzada per enviar una crida desvetlli en un grup de nois i noies i/o professors el desig de seguir en contacte amb la realitat coneguda i de seguir actuant en la línia que suposa realitzar unes accions que no costen gaire per a qui les fa però que poden ser vitals per a qui les rep.

L'ACAT (com molt probablement AI) pot ajudar a mantenir un grup actiu pel que fa a les crides i a d'altres tasques que la ONG fa. La creació del grup o comissió permanent depèn, però, de la voluntat i la dedicació d'alguna persona adulta del centre que faci de pont o d'enllaç entre les campanyes de l'ACAT i els nois i noies i altres adults del centre.

Vinculat amb l'educació en valors, amb l'educació en la ciutadania (o amb la dimensió creient, en un centre confessional) es pot justificar la dedicació de temps i recursos a una projecte permanent d'aprenentatge servei com aquest.

Algunes reflexions

De l'experiència feta amb nois i noies d'ESO i batxillerat (vegeu la nota 1, a peu de pàgina 2), n'extraïem algunes reflexions:

- El tema de la tortura i la pena de mort no deixa indiferent a ningú.
- Sembla que hi ha un consens, més implícit que explícitament raonat, sobre la necessitat d'abolir qualsevol forma de tortura.
- Aquest consens no hi és, però, en el tema de la pena de mort (alguns deien que es fa patir més en cadena perpètua que amb una execució, i que també es justifica perquè és més barata per a l'estat).
- Tot i que els joves tenen força informació sobre el que passa en l'actualitat (per exemple havien sentit a parlar de les pressions per tancar Guatánamo) no han aprofundit gaire (o molt poc o gens) en el que hi ha al darrera. I tampoc s'ho han qüestionat gaire.
- Molts joves o adolescents encara es troben en una etapa molt primerenca de desenvolupament moral. Estadi I de Kolberg (Si se'ls tortura o se'ls practica la pena de mort, és que alguna cosa han fet.) o bé: No sé per què he de fer res per ningú, jo. Segur que ells no ho farien per mi!
- També es cert que aquests mateixos nois i noies, un cop entrats en el tema, es plantegen moltes preguntes relacionades amb aspectes tècnics o organitzatius, com per exemple: Com se sap i es documenta fidelment un cas de tortura? Qui ho denuncia? Quins canals segueix la denúncia? Què més pot fer ACAT en altres nivells? Què passa si la crida no està escrita en la llengua del país receptor?
- I, finalment, els nois i noies mostren un respecte total per l'opció cristiana de l'ACAT. Els costa d'entendre què és una ONG ecumènica. Però entenen que precisament els cristians (seguidors de Jesús, mort en creu) enfoquem les nostres energies i pregàries per a l'abolició de la tortura. Algú pot plantejar dubtes pel que fa als límits que pot suposar per a l'ACAT la seva identificació cristiana, quan hi ha molts conflictes de religions al món... Aquests aspectes es poden afrontar i respondre amb l'ajuda d'alguna persona de l'ACAT que pot ser convidada a una sessió de tutoria, si es veu convenient.

Bibliografia

ACAT. *Carpeta pedagògica*. Edició ACAT, Barcelona, 2000.

CORTINA, A.: *Ciudadanos del mundo. Hacia una teoría de la ciudadanía*. Madrid, Alianza Editorial, 1997.

GÓMEZ P. (i altres): *Història oral*. Barcelona, Teide, 1998.

Guerra Civil a Catalunya. Testimonis i records. DVD. Diputació de Barcelona. Xarxa de municipis.

LABBÉ, B. i PUECH, M.: *La violència i la no violència*. Barcelona, Editorial Cruïlla, 2004. Col·lecció "Pensa-hi".

LABBÉ, B. i PUECH, M.: *La meua llibertat i la dels altres*. Barcelona, Editorial Cruïlla, 2004. Col·lecció "Pensa-hi".

LABBÉ, B. i PUECH, M.: *La vida i la mort*. Barcelona, Editorial Cruïlla, 2004. Col·lecció "Pensa-hi".

MARCET, X. (coordinador): *Història de Terrassa*. Ajuntament de Terrassa, 1987.

PAYÀ, M.: *Educación en valores para una sociedad abierta y plural: aproximación conceptual*. Bilbao, Desclée de Brouwer, 1997

PUIG, J.M. i MARTÍN, X.: *L'educació moral a l'escola (teoria i pràctica)*. Barcelona, Edebé, 2000. Col·lecció "Innova"

"Història i fonts orals" a *Perspectiva escolar*. Barcelona, Associació de Mestres Rosa Sensat, 2002, n. 265.

[http:// www.coordinadora.mh.org](http://www.coordinadora.mh.org) (consultada: desembre del 2005).

<http://www.xtec.cat/~guiu1/socials/> (consultada: desembre del 2005).

CRIDA URGENT N. 9 - Febrer del 2007

Us demanem d'intervenir per la tortura d'una dona embarassada de sis mesos

FILIPINES

República de Filipines

Capital: Manila
Superfície 300.000 km²
Població: 85.000.000 habitants
Cap de l'Estat i del Govern: Gloria Macapagal Arroyo
Llengua oficial: anglès i tagal
Pena de mort: abolida des del 7 de juny del 2006

La situació a les Filipines

En aquest arxipèlag del sud-est d'Àsia, que compta amb més de 7000 illes i on es parlen 11 llengües i 87 dialectes, gairebé quatre segles de colonització espanyola després de la descoberta feta per Magalhães l'any 1521, hi arribà el cristianisme, les grans propietats agrícoles i els primers monoconreus d'exportació. La primera meitat del segle XX ve marcada per l'ocupació americana, i en acabat la japonesa, abans que les Filipines accedeixin a la independència l'any 1946.

Diverses fortes personalitats es van succeir al poder. Ferdinand Marcos submergeix el país en la dictadura del 1965 al 1986, Corazón Aquino el succeeix, després Fidel Ramos i Joseph Estrada, escollit el 1998. Acusat de corrupció, aquest últim, sota la pressió del carrer, de l'Església i dels militars, abandona el poder el mes de gener de 2001 en benefici de la vicepresidenta Gloria Macapagal Arroyo. Les eleccions de maig del 2004 legitimen el seu nomenament al capdavant del país. Però ben aviat, les denúncies de fraus electorals debiliten la seva legitimitat. Un projecte de reforma constitucional actualment en curs aniria dirigit a consolidar el poder de la Presidenta i a perllongar el seu mandat.

Avui en dia és difícil de preveure de quina manera aquesta reforma podrà passar a la realitat a causa de la situació d'instabilitat generalitzada que pateix el país, on milícies privades, forces de l'ordre, bandes criminals, paramilitars, guerrillers comunistes i separatistes musulmans actuen seguint les seves pròpies lògiques de clan, fent possibles totes les combinacions d'aliances i de rivalitats.

Es van comprovant violacions greus dels drets humans. Des de l'arribada al poder de Gloria Macapagal Arroyo, es considera que unes 750 persones han estat víctimes d'execucions extrajudicials. Desaparicions, tortures i detencions arbitràries es van cometent en el marc d'operacions dutes a terme per les autoritats contra la New People's Army (NPA, branca armada del PC filipí), contra el Moro Islamic Liberation Front (MILF) a Mindanao, i contra partits polítics, com Bayan Muna (El poble primer) i Anakpawis (Els nens de la suor), els sindicats, els moviments populars, religiosos, dels periodistes, dels advocats i dels jutges. Els civils sospitosos de ser simpatitzants de l'NPA estan particularment exposats a aquesta violència. Entre les persones en perill, figuren igualment els membres d'ONG i d'associacions locals, acusats públicament de ser "reclutadors" del Nou Exèrcit del Poble per responsables de l'exèrcit.

Tanmateix, l'any 2006 ha vist diverses reformes positives: el «Juvenile Welfare act» va

entrar en vigor el maig de 2006 i prohibeix l'empresonament dels menors de menys de quinze anys, la pena de mort ha estat abolida el 7 de juny de 2006 i una llei consagrant la prohibició de la tortura es troba en curs de discussió a les assemblees.

Compromisos internacionals de les Filipines

Convenció contra la tortura i altres penes o tractaments cruels, inhumans o degradants. Ratificada el 18 de juny de 1986.

Convenció relativa als Drets de l'Infant. Ratificada el 21 d'agost de 1990.

Pacte internacional relatiu als Drets Econòmics, Socials i Culturals. Ratificat el 1974.

Pacte internacional relatiu als Drets Civils i Polítics. Ratificat el 1986.

Les Filipines són membre de les Nacions Unides i estan compromeses per això a aplicar tots els articles de la declaració universal dels drets humans.

Exposició del cas

El dia 7 de novembre de 2006, quan baixava de l'autobús a Kananga (Leyte), Marilou Aligato va ser detinguda per soldats que sospitaven que era membre del New People's Army (NPA), branca armada d'un partit d'oposició. Li van cobrir el cap amb una caputxa i la van portar al seu Quarter General.

Ha estat colpejada moltes vegades per tot el cos, a cops de puny i de culata de fusell, amb l'objectiu de fer-li reconèixer la seva participació en l'homicidi d'un soldat al mercat de la ciutat de Kananga, com també els noms dels seus companys de l'NPA. Els militars la van retenir tres dies abans de lliurar-la a les autoritats civils. Des del 26 de gener de 2006 és a la presó d'Ormoc City, on les condicions de detenció són deplorables. Un dels seus germans, que pertanyia a l'NPA, ja va ser mort pels militars en un incident anterior. Es troba detinguda en condicions inhumanes i a punt de donar a llum.

Us preguem d'escriure a la Presidenta Glòria Macapagal Arroyo per demanar-li que s'asseguri de la integritat física de Marilou Aligato i la faci transferir a un centre on hi hagi unes condicions dignes per a l'infantament.

Proposta de cartes

Us proposem escriure a la presidenta de Filipines (segell de 0.78 €) i a la seva ambaixada de Madrid, si pot ser abans de l'1 de març. Aquestes cartes es poden enviar tal com les preparem o reescrites segons el vostre parer.

.....,th February 2007

Ms. Gloria Macapagal Arroyo
President of the Republic
Malacanang Palace
J.P. Laurel Street
San Miguel 1005
Manila
Principio del formulario
Philippines

Dear President,

Having it know through the Catalonia/Spain ACAT (affiliate to the International Federation of Action by Christians for the Abolition of the Torture, with consultative statute at the United Nations, the Council of Europe and the African Commission of the Human and People's Rights), I am very concerned about the situation of Mrs Marilou Aligato, six months pregnant, who has been beaten and punched by a rifle butt while she was kidnapped in the 19th IBPA Headquarters, in Barangay Aquiting, in the city of Kananga, in the province of Leyte.

I would ask you to avoid any torture on Marilou Aligato, and her transfer to a compatible centre because of her advanced state of pregnancy. On the other hand, I beg you to watch that the authors of the mistreatments she has experimented are pursued and it is imposed a sanction against them.

Yours faithfully,

Signature:

Name:

Address:

..... de febrero del 2007

Sr. Embajador de Filipinas
Eresma, 2
28002 Madrid
Fax: 914 116 606

Sr. Embajador:

Conociendo los hechos a través de la ACAT-Cataluña/España (afiliada a la Federación Internacional de la Acción de los Cristianos para la Abolición de la Tortura, con estatuto consultivo ante las Naciones Unidas, el Consejo de Europa y la Comisión Africana de los Derechos del Hombre y de los Pueblos), de la cual soy miembro, me preocupa particularmente la situación de la señora Marilou Aligato, embarazada de seis meses, que ha sido golpeada a puñetazos y con culatas de fusil mientras estaba secuestrada en el Cuartel General del 19º IBPA, Barangay Aquiting, en la ciudad de Kananga, provincia de Leyte.

Le pido sus gestiones ante el gobierno de Filipinas para que Marilou Aligato no sea torturada y para que sea trasladada a un centro compatible con su estado de embarazo adelantado.

Por otra parte, ruego también se vigile que los autores de los malos tratos que ha sufrido sean perseguidos y sean sancionados.

Reciba, Sr. Embajador, mis respetuosos saludos.

Firma:

Nombre:

Dirección: